

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИИ

2012 сыл
Ыам ыйын
23 күнэ
Сэрэдэ № 66-67
(10659)

1935 сыл алтынны 5
күнгүр төрүттэммитэ

○ Нам улуунун хаһыата ○

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

БЭБЭҺЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгы мунһабыттан бэлиэтээһиннэр

Баһаарнай сулуусна начальнига И.В. Колпашиков иһитиннэрбитинэн, 1 Хомустааха, Хамафатта дьон бөх уматан кыра умайы тахсыбыт.

ОГПН начальнига Н.А. Парников иһитиннэрбитинэн, ыам ыйын 21 күнүттэн бэс ыйын 21 күнүгэр диэри улууска баһаартан куттала суох буолуу месячнига биллэриллибит. ОГПН оҕо сайынгы лааһырдарын бэрэбиэркэлиир, барыта 12 лааһыр бэрэбиэркэлэммит. Николай Алексеевич өртөөһүн бобуллубутун көдүүһө көстөн эрэрин, ол курдук улууска ойуур баһаара регистрацияламтатаһын иһитиннэрдэ. Ол да буоллар, тыага сынныана тахсааччылар баар буолуохтарын, оһон сэрэхтээх буолар наада. Баһаары утары үлэҕэ эһипитиннэрбитинэн улуус баһылыгы солбуйааччы С.П. Ядрихинский ананна.

«Намкоммунтеплоэнерго» ААО генеральной директора Н.В. Игнатев ыам ыйын 22 күнүттэн оттук сезона тохтотулларын, дуо-

габар түһэрсит тэрилтэлэр салгыы отгуллалларын иһитиннэрдэ.

Роспотребнадзор начальнига Л.И. Ильина иһитиннэрбитинэн, 9 ОРВИ, Бөтүнгэ 10 ветряной оспа, Намга 1 гонорея о.д.а. ыарыылар бэлиэтэммиттэр. Санитарнай ырааһырды ытыгылар, ол эрээри чааһынай ыаллар, уопсай дьыаллар кирдээхтэр. 20 тэрилтэ бөхтөрүн хомуммататарыгар ыстараап түһэриллибэ, хомумналларыгар болдьох бэриллэбэ. Бэс ыйын 5 күнүттэн оҕо сайынгы лааһырды бастакы смената үлэтин саҕалыахтаах.

Улуус баһылыга А.И. Ильин халаан уутун кэмигэр актыбынайдык үлэлээбит тэрилтэлэргэ: «Быйан» АО (дир. Окорков Р.Е.), «Намкоммунтеплоэнерго» ААО (Игнатев Н.В.), РЭС (Сидоров Н.П.), «Сахатранснефтегаз» (Дуковцев С.И.), балыһа (Слепцов Л.А.), ис дьыала отдела (нач. э.т. Эверстов Н.А.) о.д.а. тэрилтэлэргэ махталын биллэрдэ. Баһылык солбуйааччыгар С.П. Ядрихинскийга халаан уутугар үлэлээбит

участковайдары, ГАИ сотрудииктарын бэлиэтииргэ сурук бэлэмнииргэ соруудахтаанна.

Нам улуунугар биир МПЧ (малая пожарная часть) арыяарга көрүллүбүт. Манан сибээстэн МЧС салалтатыгар тэриллээхтээх МПЧ-га штаты көрөргө сурук ытыгылыаба.

Тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнигы солбуйааччы Е.Е. Гоголев иһитиннэрбитинэн, ыһыга былаан - 3469 гектар сиргэ. Сииги саптары үлэтэ 450 га сиргэ бара турар. Ол кэннэ 5 күн иһигэр, бэс ыйын 1 күнүгэр диэри ыһыгы ыһылыахтаах. «Сахазернопродукт» тэрилтэ нөһүө собурууттан туорахтаах культура аҕалылыахтаах. Маны атылаһарга 12 хаһаайыстыба дуогабар түһэрсит. Бу субуотага, ыам ыйын 26 күнүгэр, М. Аммосов болуоссатыгар сааскы дьаарбанка буолуоҕа.

Бэлиэтэнэ В. РЫКУНОВА

ТУОХ? ХАННА? ХАҤАН?

Киин балыһа сонунарыттан

Ыам ыйын 15 күнүгэр модернизация программатынан правительствоттан 10 киһилээх бэрэбиэркэ кэлэн барда. Көрүллүбүт үп туох сыалга, хайдах тыһырылыбытын контуруоллаатылар.

Ыам ыйын 16 күнүгэр МЦЭК комиссията тахсан 28 инбэлиити көрдүлэр.

Куоракка «ыарыахтарга аналлаах реабилитационнай технология» быыстапка-конференция буолан ааста. Манна биһиги улууспуттан 10 медицина сестэрэ кириэн кыттыыны ылылар.

Ыам ыйын 16-18 күннэригэр халаан уутуттан эмсэбэлиир Уөдэй, Партизан, Граф Биэрэгин нэһиликтэриттэн 6 киһи гериатрической киингэ, 8 киһи

Хатырык, Нам, 1 Хомустаах балыһаларыгар эмтэнэ кирдирдэр.

Эргэ поликлиниканы көтүрүү үлэтэ саҕаланна.

Туоһулуур – сыппара!
Ааспыт нэдиэлэ устата: поликлиникаба приемга сырыттылар — 1521 ыарыһах; «Суһал көмөбө» — 101 ыныры кирирдэ; родильнай отделениеба — 5 оҕо күн сириг көрдө (1 кыыс, 4 уол); хирургическай отделениеба — 2 суһал, 4 былааннамыт операциялар оһоһулуунулар.

Сайынгы лааһырдарга сылдьар оһолору, үлэһиттэри боһо мед. көрүү бара турар. Нэдиэлэ түмүгүнэн, уопсай аһсаантан аһгардара көрдөрдүлэр.
М.Е. ТРАПЕЗНИКОВА

Ыһы-2012

Сааскы ыһы үлэтин хаамыгытын туһунан ыам ыйын 21 күнүгэр хомуллубут сводка көрдөрүөнэн, «Сухаһыт» б/х (баһ. Н.Н. Сивцев), «Хатыг Арыы» ТХПК (сал. В.В. Бурнашов), «Шмидт» б/х (баһ. Г.Г. Уваровский), «Дьулус-97» б/х (баһ. М.П. Сивцев) 451 гектар иэннээх баһыналарга сиик саптардылар, 50 гаалаах баһынаны ыһыга бэлэмнээтилэр. Улуус үрдүнэн барыта 2680 кв.м иэннээх теплицалар бүрүлүннүлэр. Сорох хаһаайыстыбалар өрүс эстэрин, уу кэлэн аһарын кэтэһэн, ыһы үлэтин саҕалы иликтэр.

Быйылгы ыһыга барыта 59 МТЗ, 13 ДТ үлэһиттээх. 36 булуук, 21 культиватор, 30 сеялка, 30 араас үүнээһини оһордор техника туттулуохтаах.

Мин маннык этиллээһин

Мин санаабар, төрөөбүт дойдуну өйдөбүлүгэр алаһа дьинэн, улааппыт тиэргэниг, төрөөбүт-үөскээбит нэһилигин, улуунун, киһи дьонно-сэргэтэ, сирэ-уота киририллэр. Мин төрөөбүт, улааппыт нэһилигим, тыл хайдахтаах да кырааскатынан кыайан си-

САЛБАНГА СУОЛ НААДА

тэри ойууламат, дьиктилээхэй айылҕалаах, баай байанайдаах, үтүө-мааны үлэһит дьоннодоох Салбангы барасан!

Ама, ким таптаабат ахтыбат буолуоҕай - төрөөбүт дойдутун, дьонун сэргэтин! Харах ыларын тухары нэлэһийбит дойдум сыһылыра, модун тиит, хатыг тулалаах алаастара, ньургунун сибэккилээх халдыаһылары, хойуу оттоох-мастаах, өлгөм булталы халын тыалара, от үрөхтэрэ... Бу буолар эбээт, мин төрөөбүт дойдум баайа.

Мин Нам улуустаағы гимназиятын 11 «б» кылааһын үөрэнээччи буолабын. Төрөөбүт Салбаннар начальнай оһуоланы бүтэрэн баран, эрирдээх экзаменнары туттараммын, Намга үөрэнэ кирибитим. Төрөппүттэри миигин үөрөхтөөх, инники өттүгэр көмкүллээх буоллун диэн, улуус киинигэр үөрэттэрэ ыһпыттара. Дьонум ыра санааларын,

КҮН-ДЬЫЛ КҮҮППЭТ

Кэккэ биричинэлэринэн, сорох хаһаайыстыбалар быйылгы ыһыны тардылыктаах сағалаан эрэллэр. Оһон былааннабыт үлэлэрин ыһы болдьоһун аһарбакка

үмүрүтэллэригэр баһарыллар. Бэрт кылгас кэм хаалытынан, мантан иннэ биир күнү мүлчү туһат туһуттан иһтиһилээх, күүстээх үлэ-хамнас күүтүллэр.

И. ИВАНОВ

итэҕэллэрин толорор сыаллаах үөрэнэ сылдыабын. Оһуолабын бүтэрдэхпинэ СГУ сураналыстыка салаатыгар үөрэнэниһпин баһарабын. Кыралаан ыстатыйалары суруйабын, хоһоон суруйарга хоһонобу, араас конференцияларга дакылааттарынан кыттааччыбын, үгкүүлүүрбүн

сөбүлүүбүн, чөл оһоу туһунабын. Гимназия интернатыгар оһоробун.

Киһи төрөөбүт түөлбэтигэр тэһиччи сырыттаһына, дойдутун, дьонун, наһаа аһтар эбит. Дьыбэр каникулбар эрэ барабын.

Мин төрөөбүт нэһилигим улуус кииниттэн 90 км ыраах, Горнай уонна Кэбээйи улуустарын быыстарыгар сытар. Кэлэргэ-барарга суол суоҕа - Салбанга саамай улахан, өр сылларга кыайан быһаарыллыбатах боппурус. Нэһилиэкпитигэр газ, үрдүк күүрүүлээх уот, спутниковый сибээс, интернет-аныгы оһох ирдэбиллэр барыта баар гыннан баран, суол суоҕа оһу атахтыыр. Кыһын эрэ буоллаһына син айан баар курдук, 2,5-3 чаас айанныбыт. Комфорт туһунан этэ да барылыбат. Муус устар ортотуттан кыһынгы суол барыта ууга баран, сайын өттүгэр сырыы суох. Улахан наадалаах

киһи үксүн сатыы кэлэр-барар, табылыннаһына атынан айанныыр. Суолга араас түбэлтэлэр буолааччылар. Холобур, мин ийэм биридэ сатыы айаннаан иһэн оһолоох эһэни көрсүбүттээх.

Мин бэйэм сайынгы каникулга тахсарбар үс төгүл атынан айаннаан тахсыбытым. Аһам саас эрдэттэн аттарын тутан бэлэмниир. Суукка аһара айаннаан тийэбит. Киһи наһаа сылайар, ол да буоллар дьыбэр, дьончор-сэргэбэр тийэр курдук дьикти, кэрэ түгэн суоҕа буолуо... Акка айаннаан иһэн киһи элбэһи толкуйдуур, ырытар. Наһаа сөбөбүн: 21-с үйэ сағаланыта уонна атынан айан.

Ийэм ыраах Ньурба куоратыттан төрүттээх, Салбанга нуучка тылын уонна литературатын учууталынан ананан кэлэн, ыал буолан олохсуйбута 20-тэн тахса сыл буолла. Киһи этэринэн, манна кэлиэбиттэн ыла араас таһымнаах мунһахтарга суол боппуруоһун нэһилиэһинэ туруорсар да кыайан быһаарыллыбат эбит. Элбэх үрдүк дуоһунастаах салайааччы бөһө кэлэн барда даһаны, кураанах эрэннэриинэн эрэ түмүктэнэр. Тоһо?! Манан сийтэртэн этиһхип баһарабын: Салбанга суол-тыа сирэ сайдарыгар тын боппуруос.

Юля АРТАМОНОВА,
гимназия 11 «б» кылааһын
үөрэнээччитэ

Чөл оһох — оһохпут түһэ

Улуус дьаһалтатын уурааһынан кулун тутар 15

мунһаһынан быһаарыы ылылыахтаах.

Санитарнай ыраастаны кэмигэр, Роспотребнадзор бы-

ЫРААСТАНЫЫ ТОХТУО СУОХТААХ

күнүттэн ыам ыйын 15 күнүгэр дьылы улууска 2 ыйдаах санитарнай ыраастаны үлэтэ бара турар. Бу дьаһал туолуутун контуруоллаан Роспотребнадзор специалистара нэһиликтээх пууннары кэрийэн бэрэбиэркэ оһордо.

Барыта 52 араас тэрилтэлэр бэрэбиэркэлэннилэр. Кыһынгы бөх сыбаалкаларга тийиһилибит, билигин террито-

лаан быһытынан, Партизан, Хамафатта, Модут, Нам, Никольская нэһиликтэрин территорияларын, сыбаалкаларын, водозабордарын, Нам селотугар «Эрэл» ХЭТ управляющей компания үлэтин бэрэбиэркэлээн, сөптөөх дьаһал ыалларыгар предписание биридэ.

Санитарнай ыраастаныыга 4 нэһилиэк баһылыктарыгар,

рияны ыраастааһын, харбааһын үлэлэрэ күүскэ барара ирдэнэр.

Ордук куһаған туруктаах Ленскэй нэһилиэк икки этээстээх уопсай дьыэлэрин территориялара уонна нэһилиэк сыбаалката.

Уопсай дьыэлэр территорияларын ыраастааһына уонна тупсаран оһорорго баһылыкка Попов П.М. мунһах буолла.

Нам селотун сыбаалкатын туруга мөлтөбүнэн, административнай дьыала оройуон суутугар бэриллибитэ. Билигин суут уурааһынан сыбаалканы чөлүгэр түһэрэр үлэлэр барыахтаахтар. Бу күннэргэ улуус дьаһалтатын

1 управляющей компания салайааччытыгар, уопсайа 10 административнай боротокуол толоруллан, 41500 солк. ыстараап оһоһулуна, 8 предписание бэрилиннэ, 17 матырыйаал оройуон прокуратуратыгар бэрилиннэ.

Санитарнай ыраастаны нэһиликтэргэ ыам ыйын 15 күнүнэн бүтөн хаалбакка куруук былааннаахтык барара ирдэниллэр.

Е.В. КАНАЕВА,
Роспотребнадзор Намнаағы
территориальной отделын
начальнигы солбуйааччы

Хаачыйыы эйгэтигэр

Валентина Ивановна Охлопкина улуус коммунальной хаһаайыстыбатыгар олох эдэр сааһыттан үлэлиир. Ол устата тэрилтэ хаста-хаста уларыйда, дьүһүн кубулуйда, араастык ааттанна. Арай, Валентина Ивановна миэстэтигэр бигэтик олоор, тустаах үлэтин чиэстээхтик толорор. Республика «Коммунальной хаһаайыстыбатын бочуоттаах үлэһитэ» ааты сүгэр. Билигин улуус «Намкоммунтеплоэнерго» АО генеральной

КЭЛЭР КЫСТЫККА БЭЛЭММИТ

директорын топливной-энергетическэй ресурсаларга солбуйааччынан үлэлиир.

Биһиги тустаах боппуроспутун хара бастааһыттан киниэхэ туһаайдыбыт:

— Валентина Ивановна, кыстык бүттэ, улахан илистиитэ суох этэннэ аастыгыт, үчүгэй дьыала. Аны, кэлэр кыстыкка бэлэмнэниигэ туох үлэтин ыытыгыт, тугу бэлэмнэниигит?

— Биһиги кыстык бүтэһик күнэ бүттэбинэ эрэ уоскуйабыт, билигин да бүтүн нэдиэлэ баар. Оттон кэлэр дьыл туһунан кэпсиир буоллаха, былааннаах үлэлэри ыыттыбыт. Үчүгэй хаһаайын «тэлиэгэтин кыһын, сыарҕатын сайын онгостор». Ол быһыгытынан, аны күһүн кыстык саҕаланарыттан 2013 с. тохсунньу ортотугар дылы оттор чоһуптун миэстэтигэр тастардыбыт. Ол курдук, Арбынча — 840 т, Көбөкөнгө — 407 т, Фрунзеҕа — 210 т, 2 Хомустаахха — 1587 т. Манна эбии быйыл саас от-

тор чоһуптун тиэрдэн олоробут. Маны таһынан, 130 т газоконденсат Көбөкөнгө тиэрдиллинэ.

Ити курдук, дьыалатын курдат билэн олоор професионал быһыгытынан, аҕыйах, өйдөнүмтүө тылынан кылгастык, чуолкайдык кутан-симэн кэбистэ.

Валентина Ивановна топливной-энергетическэй ресурсаларын — (ГСМ) иллээн-саҕалаан дьаһайабыттан (уонтан тахса сыл буолла) бу салаа тэрилтэҕэ сүннүүн булла. Төлөһүү буоллун, тастары буоллун — барытын Валентина Ивановна кэпсэпитэ-ипсэпитэ, онорбута, бүтэрбитэ-оһорбута эрэ баар буолар.

Бу, кылгас да буоллар, диригис хоһоонноох кэпсэтибин кини эпигитинэн түмүктүүбүн: «Кэлэр кыстыкка бэлэммит!».

А. КОБЯКОВ
Хаартыскаҕа: генеральной директоры солбуйааччы Охлопкина В.И.

Үөрэх эйгэтигэр

РФ журналистарын союһун чилиэнэ, тыыл ветерана, Ытык аҕа Николай Иванович Сивцев Хатырык нэһилиэгин дьонун-сэргэтин өр сыллар устата таптыыр хаһыатыгар «Энсиэлигэ» энкилэ суох сырдаппыта. Бэйэтигэр сыһыаран, нэһилиэгиттэн Эрчим Баһылы уонна Альбина Семёновна Куличканы журналистика эйгэтигэр үөрэппитэ. Оттон мин, IX кылаас үөрэнээччигэ Дорофеева Алёна эһэбин удьуордаан кыра эрдэһиттэн журналист буолар ыра санаалаахпын.

Бу бастакы ыстатыйабын суруйарбар уонна өрүү оскуола

ХАТЫРЫК ОСКУОЛАТЫН ҮТҮӨ ҮГЭСТЭРЭ

ческой деятель, Саха республикатын төрүттээччи М.К. Аммосов чаҕылхай олоһун туһунан үөрэнээччилэргэ тириэрдий-өйдөтүү буолар.

Муус устар 11 күнүгэр 21 оҕо «Сындыыс» хайыһар десана Хатырык - Найахы - Баатаҕай диэн маршруттаах баран кэлибит. Салайааччыбыт Степанова Мария Валентиновна, икки физкультура учууталлара Парников Айсен Егорович, Ноговицын Артур Егорович уонна история учуутала Дмитрий

кэллибит. Найахыга хонон баран Баатаҕайга кэлбиппит, хайыһардыттарбыт кэлиэхтэригэр диэри биһигини Ксения Петровна, Баатаҕайдаағы музей үлэһитэ, музейын уонна «Кыаһы» болуоссатыгар илдьэн памятниктарын көрдөрбүтэ, сэри бэтэрээннэрин туһунан билиһиннэрэн кэпсэбитэ. Ол кэпси турданына, арай, «Баатаҕай Герой-ийэлэрэ» диэн улахан буукубаларынан суруллубут аакка мин хараҕым хатана биэрдэ, көрбүтүм хос эбээм хаартыската памятникка түһэриллэн турар эбит. Мин ону көрөммүн соһуйдум уонна «Хайа бу, мин хос эбэм турар эбит дии» диэбиппэр Ксения Петровна олуһун үөрбүтэ уонна «Ол иһин хараҕым эйгин наһаа сөбүлүү көрөр ээ, эбээҕүр наһаа да маарынныыр эбиккин» диэбитэ. Ол кэнниттэн хос эбээм, эһээм туһунан элбэхтик ыйытталаспыта, музей историятыгар диэн миигин кытта хаартыскаҕа түспүтэ уонна хос эһээм биэргэ төрөөбүт балтыгар Софронова Варвара Ивановна «Улахан-улахан итии истин эҕэрдэтэ тириэрт», - диэбитэ.

Бу баран атын улуус, нэһилиэк олоһун көрөн, историятын билсэн, элбэх саҕа доҕоттордонон бары олуһун астынан кэллибит. Оттон миэхэ хос эһээм Николай Иванович Сивцев төрөөбүт нэһилиэгэр сылдыбыппыттан, кинини өйдүүр-саныыр дьон баарыттан икки бүк үөрүү буолла.

Алёна ДОРОФЕЕВА,
Хатырык орто оскуолатын IX кылааһын үөрэнээччигэ

олоһун сырдат диэн сүбэниаманы РФ журналистарын союһун чилиэнэ А.С. Куличкина биэрибитэ.

«Сындыыс» диэн хайыһар десана биһиги оскуолабытыгар үгэс буолбута, ол курдук 6 сыл устата биһиги үөрэнээччилэрбит араас нэһилиэктеринэн, улуустарынан сылдыбыттарга. Чөл олоһу пропагандалааһын, киэн туттар киһибит, улуу полити-

Юрьевич, медикпыйт Прокопьева Мария Васильевна эмиз барса сылдыбыттарга. Уопсайа 13 оҕо хайыһарынан сылдыбыта уонна 8 оскуола активистара буоламмыт баран Найахы нэһилиэгэр М.К. Аммосов чаҕылхай олоһун, оскуолабыт туһунан киэн тутта кэпсэтибит. Ырыа ылыгар ыаллаһан ыллаатыбыт, үңкүү үөрүүлээх хонуутугар үңкүүлэммит дьону-сэргэни сэргэхситэн

Олохпун хайдах баарынан

Ис дьыала отделын участковайдар начальниктара М.М. Кокарев иһитиннэрибитинэн, Нам селотугар 27 иһэр-аһыыр ыал баар. Олортон биридэстэрэ Заложнай уулуссага олоор кырдыаҕас ыал Винокуровтар. Бу дьыаҕа күн аайы хара сарсыардаттан киһи бөҕө мустар, хаһаайыттар дьону муньван күнү күнүктээн арыгылыыллар, эмтэнэ-эмтэнэ син биир иһэллэр.

Бам ыйын 15 күнүгэр «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыгы солбуйааччы С.Д. Кобякова көүлүлэһининэн, Бережнай түөлбө салайааччыта М.М. Винокурова, полиция сотруднига А.П. Винокуров буоламмыт бу ыалга киерэ сырыттыбыт.

Хаһаайын икки киһини кыт-

БИИР РЕЙДЭ ТҮМҮГЭ

та арыгылы олороллор. Биэрэ Салбаг киһитэ Сысолятин диэн, эдэр киһи, «Сивиком» тэрилтэҕэ үлэлибин диир. Иккиһэ, 60-лаах сааһырыт киһи, Нам с. олохтооҕо Иванов диэн, бэйэтэ этэринэн суоппар үһү. Нам селотун дьаһалтата бэрэбиэркэлээбитин түмүгэр, эппит аадырыһыгар олох да олоробот. Полиция сотруднигин көрөн куттанан «биһиги кэлбиппит аҕыйах мүнүүтэ буолла, бараары олоробот», - диэн туран тахсаары гыммыттарын полициябыт тохтоотто. Дьыэ хаһаайката олох итирик, муостаҕа утуяа сытар.

Дьыэ иһэ ыһыллан-тоһуллан киһи сатаан олоробот көрүннээх. Биир хоско улахан мөһөөччүккэ

бытыгыла бөҕө хааламмыт. Кирих, сыт-сымар, таңас-сап муостанан ыһылла сытар, притон диэн маньыгы этэр буоллактара. С.Д. Кобякова хайааһынтан: «Ханан арыгылаан бүтүһүн, хаһан эмтэнэһин?» — диэн ыйыта сатаата. Киһибит үөхсэр эрэ. «Ылдыттарга» тэскили охсолор, онтон хаһаайыны полиция массынаатыгар уган отделга илдьэ бараллар.

Манньык ыал этиллибитин курдук, үгүс, хас нэһилиэк аайы бааллар. Кинилэри туох миэрэнэн, туох үлэни ыытан тохтооһа сөп эбитэ буолла? Манньык хабааннаах рейдэлэр инникитин буолуохтара.

В. РЫКУНОВА

Айылҕа — алаһа дьыэбит

Ааспыт сылга республикабыт үрдүнэн элбэх баһаар туран, хаарыаннаах хара тыабыт күл-көмөр буолбута, кыһыла-сүөлэ аймаммыта, элбэх киһи, техника уоту умулларыга тардыллан үлэ-хамнас

ХАМПА КҮӨХ ТЫАБЫТЫН ХАРЫСТЫАҒЫН!

атахтаммыта, элбэх ороскуот тахсыбыта. Ол хатыламмытын туһугар быйыл туох дьаһаллар ылыллан эрэллэрин, туохха сүрүн болҕомто уурулуохтаабын туһунан Дьокуускайдаағы лесничество Нам улууһунаағы филиалын леснигин солбуйааччы Максим Васильевич Мордосовы көрсөн, иһитиннэригэр көрдөстүм.

— 2011 сылга Нам улууһун территориятыгар 39 ойуур баһаара регистрацияламмыта. Бу баһаардарга 64412 га ойуурдаах сир уокка былдыаммыта. Ойуур баһаара тахсыбыт сүрүн биричиинэлэрэ: 80%-на дьон уоту дьалаҕайдык туттууттан, 20%-на чаҕылдантан уонна биллибэт биричиинэлэртэн. Барбыт баһаардары учаастактарынан арааран көрөр буоллаха: 40 №-дээх баһаар Искраҕа уонна чугастаағы сайылыктарга чугаһы сылдыбыта, 56 №-дээх Үөдэйгэ, Кангалааска суоһаабыта, 59 №-дээх баһаар Таастаахха, Дьокуускай-Бөргө газопроводыгар чугаһы сылдыбыта. Бу бириэмэҕэ улууспут баһылыга А. Ильин дьаһалынан ыксаллаах быһыы-майгы биллэриллэн, суһал дьаһаллар ылыллыбыттар.

Баһаардарга 815 киһи, 57 трактор, 66 массына мобилизацияланан үлэлээбитэ. Улуус, нэһилиэктер дьаһалталаарын, Дьокуускайдаағы лесничество Намнаағы филиалын уонна ГАУ «Центрлес» Намнаағы учаастагы үлэһиттэрэ түүннэри-күнүстэри турунан үлэлээһиннэрин түмүгэр, баһаардар бохсуллубуттар.

Түгэниэн туһунан, улууспут дьаһалтатыгар, Аппааны, Нам селота, Модут, Хамаҕатта, Никольскай, 1 Хомустаах, Үөдэй, Искра, Таастаах дьаһалталаарыгар дьону түмэ тардан, ыксаллаах быһыы-майгы бириэмэтигэр биир сомоҕо буолан, ойуур баһаардарын умулларыга күүскэ үлэлээбиттэрин иһин улахан махталбытын биллэрэбит.

2011 с. баһаардар түмүктэрин, тахсыбыт сыһыаны-халтыны учуоттаан, быйылгы сезонга бэлэмнэни үлэ эрдэттэн күүскэ бара турар. Ол курдук, улуус баһылыгы уурааһынан 2012 с. Нам улууһун территориятыгар Өлүөнэ өрүс арыыларыттан урагы сирдэргэ өртөөһүн булгуччу бобулунна. Арыыларга өртөөһүн Нам лесничествотыгар регистрацияланы эрэ кэнниттэн ытыгылыаҕа. «Нам улугуна» МТ баһылыгы дьаһалынан 18 нэһилиэк дьаһалтата ойуур баһаардарыгар бэлэмнээх буолуу көрүүтүн аастылар. Ойуурга чугас сытар Искра, Салбаг, Таастаах, 2 Хомустаах, Фрунзе, Көбөкөн нэһилиэктерэ ойуур баһаарыттан көмүскүүр сыаллаах минерализованнай балаһанан төгүүрүтүлүннүлэр. Хас нэһилиэк аайы баһаарынай дружиналар ририллилэр. Ол курдук, улуус үрдүнэн 189 киһи уоту умуроорууга мобилизациянан хабыллыахтаахтарыгар сэрэтилинилэр. 33 массына, 30 трактор, 17 мотопомпа, 18 уу таһар емкость бэлэмнэнэ. Ону таһынан, ГСМ, бордуукта саппааһа баар буолуута быһаарылынна.

ГАУ «Центрлес» Намнаағы учаастага быйылгы сезону толору бэлэмнээх көрсөр буолла. Толору сэбилэммит, анал үөрөһү барбыт, 20 хамнастаах үлэһит баһаары умулларыга бэлэмнэнэллэр. Быйыл Нам лесничествотун 4 үлэһит ойуурга турбут улахан баһаары умулларыга анал үөрөһү аастылар. Намнаағы полиция, айылҕа харыстабылын инспекцията, лесничество үлэһиттэрин холбоһуктаах рейдэлэрэ баһаар барар кутталлаах сезона саҕаланарыттан күүскэ ылсан үлэлээн эрэллэр. Онон Нам улууһун олохтоохторун, мас кэрдөөччилэри маһы кэрдэбит дэлээнэлэргитин ирдэбилгэ эппиэттиир гына ыраастаан мас тобовун хомуйан уматаргытыгар, онтон булчуттары, сылгыһыттары, айылҕа сыһыанна тахсааччылары уоту сэрэхтээхтик туттаргытыгар ынчырабыт. Хампа күөх тыабытын харыстыырга бары кыһанахтаахпытын умнумуовун!

И. ИВАНОВ

Күннэтэ көрөр дьоммут

Ион Ионович оҕо эрдэбиттэн спорду кэрэхсээбит. Кыра киһини аан бастаан саахымат, дуобат умсугуспут, хамсанылаах спорт көрүгүнэригэр эрдэбэс сааһыттан эрчиллибит. Инньэ гынан, чэпчэки атлетика бары көрүгүн баһылыыр, спорт үгүс көрүгүнэ ситиһиллэрдээх. Тустар, мээчиктиир, сыал ытар, теннистиир, кэлин национальнай көрүгүнэртэн кылыыга, ыстангаҕа күрэхтэһэн улууска призер, хайыһарга, сүүрүүгэ чемпион, о.д.а. көрүгүнэргэ бэйэтин кыабын боруобаланар.

Дьэ, этэ-сиинэ ситэн, өйө-санаата ыраахха тэлэһийэр буолбутун кэннэ, 1970 с. үөрэххэ кириэрэри Элиэна Эбэ арҕаа эңгэригэр аналлаабын туһайбытынан, холоонноох доборун көрбүтүнэн Нам сиригэр үктэнэр. Ити сыл Модут кыһын, учуутал идэлээх Даша Ядрихинскаяны кытта ыал буолаллар.

Спортка дэгиттэр талааннаах эдэр киһини Нам оройуонугар бастаан М.К. Аммосов аатынан колхозка спортиструкторынан анабыттар, онтон колхоз бытарыйыытыгар Хатын Арыы нэһилиэгэр хаалан ити дуоһунаһын салгыыр. Олоҕун аргыһа Дарья Ивановна кэргэнэ Намнаабы педучилищеҕа үөрэнэр кэмигэр Бөтүн оскуолатыгар учууталлыыр. Ион Васильев 1982 с. НПУ-ну бүтэрэн, улуустаабы спортивнай оскуола иһинэн тэриллибит филиалга саахымат уонна дуобат тренеринэн Аппааныга анаар, онтон Модука көһөн кэллэр. Манна олохтоохтук силлестэрин түһэринэн дьэ-уот туттан, ураа муостаабы иитэн, сыспай сиэллээби үрдээн, хаһаайыстыба тэринэн нэһилиэк биер сайдам ыала буолаллар. Икки игирэ эр хоһуун уолаттардаахтар, биер кыталык кыыстаахтар. Бары быр-бааччы дьэ-уоттаах, ыччаттардаах, дьон-сэргэ кэрэхсиир ыаллара: уоллара Анатолий Ионович элбэх оҕолоох эдэр ыал буолан төрөөбүт дойдутугар Модука дьэ-уот туттан олоор, 4 кыыс уонна биер күүтүүлээх уол оҕолоохтор. Эдэр ыал аҕа баһылыга Анатолий газоператорынан үлэлиир, оҕо эрдэбиттэн төрөппүттэрин туйабын хатаран спордунан ситиһиллээхтик дьарыктанар: хайыһардыыр, волейболлуур, саамай сөбүлүүр көрүгэ — саахымат. Бу көрүгүнэ Сибиир уонна Дальнай Восток курорттарыгар, Бурятияҕа, Читаҕа ытыллыбыт күрэхтэргэ чемпион. Пионер сааһыгар Артек лаабырга сынньана сылдьан саахыматка чемпион аатын ылан кэлбитэ. Билигин үлэлиир тэрилтэтин, улуус чийин көмүскүүр, республикатааҕы саахымат күрүбэр 7 төгүллээх чемпион. Оҕолоро эмиэ дуобакка, саахыматка ситиһиллээхтик кытталлар, үс улахан кыыс 10-с, 9-с, 6-с кылаастарга Намнаабы гимназияга ситиһиллээхтик үөрэнэллэр. Кыра кыыс Модут начальнай оскуолатыгар 2-с кылааска бастын үөрэнээччи, саамай кыралара Айдын 5 саастаах, эдьийдэрин курдук барыга бары көмөлөөх дьонун, кырачаан киһи. Эдэр дьэ-уот иллээх уонна көхтөөх олоҕун илтиир-саҕалыыр кун күбэй ийэлэрэ, илин энгэр Фрунзеттан төрүттээх Айтиалина Николаевна (Мухина) Васильева, дьэ хаһаайката.

Игирэ анара Степан Ионович дьэ-уот кытта Дьокуускай куоракка олохсуйан олооролор, үс уол оҕолоохтор. Кэргэнэ Екатерина Афанасьевна (Иванова) Васильева Өлүөхүмэттэн төрүттээх, физика учуутала. Степан юрист идэлээх, правительствоҕа суоппардыыр. Кини эмиэ кыра эрдэбиттэн спордунан дьарыктанар, сөбүлүүр көрүгэ — чэпчэки атлетика, саахымат. Эмиэ игирэтин агарын Анатолий кытта биергэ араас куораттарынан сылдьан, саахыматка призер, чемпион, разрядтаах оонньооччу. Пионер саастааҕар «Океан» лаабырга сынньана сылдьан саахыматка

бастаан мэтээллээх, грамоталаах кэлэн дьонун үөрдүбүтэ. Билигин даҕаны, тэрилтэтин иһинэн ытыллар күрэхтэргэ кыттар, чийин көмүскүүр.

Кыыстар Прасковья Ионовна кэргэнин дойдутугар Хангалас улууһун Улахан Ааныгар нэһилиэк биер киэн туттар ыала буолан олооролор. Икки оҕолоохтор: уоллара Дьулус үрдүк үөрэх студена, кыыстара Уруйдаана 9-с кылаас үөрэнээччитэ. Прасковья Ионовна оҕо эрдэбиттэн спортан тэйбэтэх киһи, чэпчэки атлетиканан дьарыктанар, убайдарын курдук саахыматынан үлүһүйэр. Сибиир куораттарынан, Бурятиянан сылдьан саахыматка бэйэтин дуоскатыгар чемпион. Билигин олохсуйан олоор түүлбэтигэр бары общественнай үлэлэргэ, спортка дьэ-уот кэргэниээн көхтөөхтүк кытталлар, ол курдук «Сияние Севера» дьон И республикатааҕы фестивал кыайылыаҕа, «2002 сыл — Эдэр ыал» дьон республикатааҕы конкурс кыайылыахтара. Кэргэ-

оскуолатыгар технология учуутала), Любовь Макарова (Граф Бизергэр оскуолаҕа учуутал), Изабелла Ядрихинская (Санкт-Петербург студена), Семен Попов, Алексей Попов, Гена Бугаев, Павел Гуляев о.д.а. Билигин даҕаны тренердэрэ такайбыт оҕолоро үлэлиир тэрилтэлэригэр саахыматка күрэхтэһиигэ чистээхтик көмүскүүллэр.

Ион Ионович үөрэҕири эйгэтигэр оҕону-ыччаты үлэҕэ иитиигэ, оҕо этин-хаанын эрчийиигэ, сирдээхтик иитилиитигэр айымнылаах үлэлээх, бастын нымалаах коллегабыт буолар. Кини көрдөөх, аһаҕас майгытынан, оҕо истин сыйһанынан оҕолор, ыччаттар, төрөппүттэр куттарын туппут иитээччи, учуутал. Тьа сириин үлэтигэр кыра эрдэбиттэн эриллибит буолан, 80-с-90-с сылларга 10-ча сыл, сайын аайы олохтоох оскуола иһинэн тэриллибит үлэ-сынньалан лаабырыгар начальнигынан ситиһиллээхтик үлэлээбитэ. 20-тэн тахсалы отчут оҕолору салайан отделениега үчүгэй хаачыстыбалаах сүөһү

БИҢИГИ ДЬУОММУТ БИЛИГИН ДА СҮҮРЭР

(Очерк)

Мин кэпсир ытык киһим Васильев Ион Ионович Уус-Алдан Бээрийэтигэр төрүттээх. Дьон кыра эрдэбиттэн төрөппүттэригэр, чугас дьонноругар күүс-көмө буолан үлэҕэ эриллибит. Аҕата Ион Степанович Васильев сэрии уонна үлэ ветерана, сэриигэ ылбыт эҕэйииттэн сылтаан 1954 сыллаахха олбут. Ийэтэ тыйыл уонна үлэ ветерана Прасковья Гаврильевна сэрии кэмигэр суотчутунан, председателинэн үлэлээбит. Кэргэнэ олбутун кэннэ үс оҕону соҕотон үөрэттэрэн аҕахтарыгар туруорбут. Дьон соҕотто уол оҕо буолан борбуйун көтөҕөрү, ийэтигэр тирэх буолаары оскуолаҕа бүтэрэн баран дойдутугар булчутунан, балыксытынан үлэтин саҕалаабыт. Ити сонордоох үлэҕэ эдэр киһи этин-хаанын эрчийбит, булт төрүт үөрүйэхтэрин билбит.

нинээн Владислав Степанович Максимовы кытары НПУ-ну ситиһиллээхтик бүтэрбиттэрэ уонна идэлэринэн Улахан Аан оскуолатыгар үлэлииллэр, Прасковья Ионовна «Ай-тал» оҕо студиятын салайааччыта.

Спорду кэрэхсээччи, чөл олоҕу пропагандалааччы Васильевтар дьэ-уот кэргэн тус олохторунан бар дьонно, ыччакка холобур буолаллар. Бу ыал төрөппүттэрэ уһуйаннар оҕолордуун, кэлин сиэннэрдийн бары спортка утумнаахтык дьарыктаналлар, үөрэххэ-үлэҕэ элбэх ситиһиллэрдээхтэр, чөл олоҕу тутуһаллар. Оҕолор «спортивнай дьэ-уот кэргэн» ааты түһэн биэрбэттэр!

Ион Ионович саас ылааны күнүгэр 65 сааһын туолла. Кини олоҕун барытын спортка уонна оҕону иитиигэ-үөрэтиигэ анаата. Разрядтаах саахыматчыт. Саахымат уонна дуобат курдук умсугутуулаах өйү эрчийэр көрүгүнэ олохтоох оскуола оҕолоругар саахымат урогуун, куруһуогун ыһыпта быйыл 30 сыла. Бу сыллар усталарыгар элбэх оҕо-ыччат саахыматка, дуобакка республика, Россия таһымыгар күрэхтэһиилэргэ ситиһиллэрдээхтэр, разрядтаах оонньооччулар. Билигин кинилэр араас идэлээх, республика араас нэһиликтэригэр олооролор, үлэлииллэр, олортон киэн тутта ааттыахха сөп: Ион Ионовичтаах үс оҕолорун барыларын, салгыс сиэн оҕолоро улууска бастыыллар. Саахыматка бастакы сылларыгар эрчийбит оҕолоро: бастын оонньооччулар — Суздалова Галина, Матвеев Федор (кинилэр билигин биһиги кэксэбитигэр суохтар...), Людмила (Пахомова) Пермякова (олохтоох дьаһалтаҕа специалист), Дарья Гуляева (Модука ветбыраас), Иван Гуляев (Модука газоператор), Татьяна (Сыроватская) Касьянова (Салбанга учуутал), Григорий Шамаев (Нам дьаһалтатыгар специалист), Антон Ноговицын (Эбээн-Бытангайга правовец), Дмитрий Кутуков (Намга метеоролог), кини биергэ төрөөбүт быраата Иван Кутуков (Дьокуускайга үлэлиир, историк), Екатерина Кутукова (Дьокуускайга правительствоҕа үлэлиир, юрист), Семен Говоров (Модут

аһылыгын бэлэмнээһингэ былааннарын хас эмэ бүк аһара толорон, совхоз аатыттан элбэх махталы ылбыттар. Салайааччы Ион Васильев «Молодой гвардеец пятилетки» уонна «За активную работу по воспитанию детей и подростков» дьон знактарынан бэлэстэммитэ. Лаабырга оҕолор оттуур эрэ буолбатахтара, саҕабыллаах салайааччы оҕолор сынньанар бириэмэлэрин сөпкө аттаран, сайын үтүөтүн биллэрэн атааралара, ол курдук, мээчиктиир миэстэлээхтэрэ, кумахтаах сөтүөлүүр уулаахтара. Ол быйыһыгар иитээччилэрин көмөлөрүнэн, концерт тэрийэллэрэ, саахыматка, о.д.а. спорт көрүгүнэригэр ыаллы олоор нэһиликтэрин лаабыр иитиллээччилэрин кытта күрэхтэһэллэрэ. Көрдөөх стартар, оттоонунга, сиргэ-дойдуга сыһыанна оҕо үгэстэригэр үөрэхтэр бараллара. Сайынгы лаабыр сезона сабыллыар диэри биер да оҕо ыалдыбаакка, аккаастаан баран хаалбакка, бары тутуспутунан иитээччилэрин, наставниктарынын, салайааччыларын кытта от бөҕөтүн оттоон, бэриллибит былааны аһаран, үлэлэрин түмүгүнэн дуоһуйан, өй-санаа, күүс-уох эбинэн саҕа үөрэх сылын бастакы күнүгэр үөрэ-көтө үктэнэллэрэ.

Ион Ионович, инники кэлсээбитим курдук, ингирдээх илиилээх, кини тутуон эрэ кэрэх, тарбаһын ыһыктыбат от охсооччу. Ол курдук, сылын ахсын ытыллар улууска уонна республикатааҕы күрэххэ нэһиликтитэн дьону сүүмэрдээн кытыннара. Бу күрэххэ нэһилиэк чийин элбэхтик кини кытта көмүскээтилэр: Николай Сандулин, Гавриил Винокуров, Христина Винокурова, Анастасия Дьяконова, Семен Панин, о.д.а. Ион Ионович от охсуутугар хас да төгүллээх чемпион.

Оҕо эрдэбиттэн сөбүлээн дьарыктаммыт спорт көрүгэ — хайыһар, ол иһин күһүн уонна саас аайы хайыһар суолун тэлэн, оҕо аймаҕы быыс булан хайыһардатар. Олохтоох оскуола үөрэнээччилэрэ бу көрүгүнэ эмиэ кэксэ ситиһиллэрдээхтэр.

Кэргэнинээн сүүрүүнэн, хайыһарынан дьарыктаналлар. Спорт бары көрүгүн пропаган-

далаан, элбэх дьону-ыччаты түмэрдэн, спорт араас көрүгүнэригэр күрэхтэһиилэри ытталлар. Сылын ахсын саахыматка уонна дуобакка түүрт көлүөнэлэр күөн көрсүһүлэрин тэрийэн ытталлар: оҕолор, эдэр ыччаттар, орто саастаахтар, кырдыаҕастар. Итини таһынан, разрядтаах оонньооччулар, оройуон урукку сылларга хас да төгүллээх чемпионнарын ааттарын үйэтитэн (Колесов С.Н., Чирков И.И., Охлопков И.С.) кэнники икки сыл устата араас нэһиликтэртэн саахыматы талтааччылары түмөн, бэрт сэргэх күрэхтэһиилэри тэрийэн ыттта. Бириистэри булууга, дьону түмүүгэ, күрэхтэһии араас тэрээһинигэр күүс-көмө, өйбүл буолар олоҕун аргыһа, нэһилиэк ветераннарын сэбиэтин председатели, Нам улууһун уонна Модут нэһилиэгин бочуоттаах гражданина, Саха республикатын бочуоттаах ветерана, физическэй культура уонна спорт ветерана — Дарья Ивановна Ядрихинская. Кинилэр иккиэн Хотугу Федерация спорт ветераннарын үлэтин

көхтөөх кыттааччылары, тэрийсээччилэрэ.

Васильевтар ыал 42 сыл иллээхтик, биер сүбээнэн олоорон кэллилэр. 2008 сыл Нам улууһун биер «бастын дьэ-уот кэргэн» аатын ылан, улуус Бочуотун кинигэтигэр киирибиттэрэ. Улуустаабы үөрэх тэрилтэтин профсоюзун иһинэн ытыллыбыт «Учителя — супруги» дьон конкурска 1 миэстэни ылбытара.

Билигин РСФСР спордун уонна педагогическай үлэ ветеранын, СР үөрэҕиригэр туйгуна, СР уонна РФ спордун маастара, СР физическэй культураны уонна спордун туйгуна, Модут нэһилиэгин бочуоттаах гражданина. Спорт араас көрүгэр, ордук сүүрүүгэ, марафонна республикаҕа, Россияҕа чаҕылхай көрдөрүүлэрдээх, үрдүк ситиһиллэрдээх. Спорт ветерана уһун сүүрүүгэ 1987 сылтан эрчиллэн саҕалаабыт. Сүүрүүнэн утумнаахтык дьарыктаныы киһи этэ-сиинэ сайдарыгар, унмат уһун тыннаах буолууга, кыайыыга дьулууру, олоххо тулууру, сыалы ситиһэргэ иитэрэ саарбаҕа суох. Ион Ионович хас да төгүллээх «Сыл бастын спортсмена» ааты ылбыта. Ион Ионович Васильев уһун дистанцияга сүүрүү (марафонна) маастара, кини сүүрбүт чаҕылхай ситиһиллэрдээх дистанцияларын сорох түгэнинэрин билиһинэрэбин: 1989 с. Покровскайга ыам ыйыгар «Эркээн бириһигэр» 10 км-га 35 мүн. 32 сөк. сүүрэн 1 миэстэ буолбута; 1989 с. Дьокуускайга балаҕан ыйыгар ытыллыбыт ветераннар 10 км-даах сүүрүүлэригэр ити көрдөрүүнү 57 сөкүндээн тупсаран, эмиэ 1 м; 1989 с. Үөһэ Бэстээх — Дьокуускай маршрутунан ытыллыбыт 100 км-га (сверхмафонна) сүүрэн 9 ч. 01 мөн. 57 сөк. түмүктээн, уопсайга 3-с м, ветераннар ортолоругар 1 м буолбута; 1990 с. Серпуховскай марафонна ыам ыйын 27 күнүгэр 20 км-х сүүрүүгэ 1 ч. 14 мүн. 41 сөк. кэлэн 1 м тахсыбыта; 1990 с. Архангельскайга бэс ыйын 2 күнүгэр «Гандвик» дьон Эйэ сэттис марафон сүүрүүтүгэр ветераннар 20 км-х сүүрүүгэ 1 ч.

8 мүн. 52 сөк. сүүрэн 3-с м; 1990 с. Москвааҕы Норуоттар икки ардыларынааҕы марафонна кыттан, бастыннар ахсааннарыгар киирибитэ; 1990 с. Дьокуускай куоракка балаҕан ыйыгар 20 км-х сүүрүүгэ 1 ч. 10 мүн. 32 сөк. кэлэн 1 м; 1991 с. Покровскайга балаҕан ыйыгар 20 км-х сүүрүүгэ 3-с м; 1991 с. Дьокуускай куоракка балаҕан ыйыгар 45-тэн үөһэ саастаахтарга 20 км-х сүүрүүгэ 2-с м; 1995 с. сэттэ хонуктаах марафонна ситиһиллээхтик кыттан, Саха сирин спордун маастарын үрдүк аатын ылбыта; 2002 с. Дьокуускай куоракка «Дьулур» кулууп 2 көсө ыһыт марафонугар аны Россия спордун маастарын нуорматын толорбута; 2008 с. Дьокуускай куоракка п.н.к. Н.Н. Платонов кэриэтигэр ахсынны ый 14 күнүгэр ытыллыбыт XXIV кыһынгы сүүрүүгэ 6 км-га 2-с м; 2009 с. Дьокуускай куоракка республикатааҕы 3 чаастаах сүүрүүгэ 51 саастаах дьонно 34 км баран 1 м; 2009 с. кулун тутар ый 7 күнүгэр Мэнгэ-Хагаласка Гражданскай сэрии Геройа К.К. Байкалов аатынан 5 км дистанцияга 2-с м; 2009 с. кулун тутар ый 15 күнүгэр Дьокуускай куоракка 3 чаастаах сүүрүүгэ 35 км 234 м баран 2-с м;

2012 сылга ситиһиилэрэ: Кэптэнигэ Иван Стручков аатынан 7 км кросска (65-69 саастаахтарга) 2-с м; Гражданскай сэрии Геройа К.К. Байкалов аатынан XXV республикатааҕы кыһынгы сүүрүүгэ (5 км) 3-с м; Мэнгэ-Хагалас Өлөчөйүгэр супермарафонец Н.Н. Матчигов аатынан сүүрүүгэ ветераннарга 1 м (4 км); «Эркээн хочото» бириһигэр 5 км сүүрүүгэ (65-69 саастаахтарга) 2-с м; Дьокуускай куоракка ыам ыйыгар сүүрүүгэ чемпионатыгар ветераннарга 1 м.

Сүүрүүтүн быйыһыгар халтарыһар хайыһар суолунан эмиэ араас таһынаах күрэхтэргэ сыллата кыттар. Бу да көрүгүнэ бириистээх миэстэлэргэ сылдар.

Бу спортивнай дьэ-уот кэргэн дьэтигэр киирдэххэ, саала истиэнэтигэр хотугу дьүкээбил курдук дьэрэкээн өнгүнэн киирэйин элбэх да элбэх спортка ситиһии мэтээллэрэ, лицензалары, вымпеллара ыйанан туралларын сөҕө көрөөччүбүт, оттон грамоталара, дипломнара, хайҕал суруктара хас эмэ паапка буолан дьэтигэр аркыһтарыгар харалла сытар. Мааны ыскааптарыгар кубоктар, араас бириистэр кыайыны туоһулуурдуу кэксэлээн тураллар, кинилэринэн киэн туттууну көрөһөһүлүлэр. Аатырбыт спортсмен туһунан араас сылларга дойду хаһыаттарыгар сырдаттыллыбыта эрээри, кини олоҕун онкула киэн, сырыыта уһун, спорт сайдыытыгар элбэх кылааты киллэрситбит биер үтүөлээх ытык киһибиит туһунан кэксэммит манан эрэ бүһпэтэ буолуо.

Васильевтар дьэ-уот кэргэн кэрэ кэскиллэрэ, үтүө үгэстэрэ: спорду өрө тутуу, чөл олоххо көбүлээһин уонна общественнай үлэлэринэн нэһилиэнньэҕэ сырдыгы саҕыы, сэргэхсити, кэрэни үкэсти.

Ион Ионович сааһырбыт дьон саастарыгар үктэнэр да эдэрдий эрчимнээх, тулхадыйбат санаалаах, уһун дистанцияга сүүрүүгэ, билигин даҕаны, кыайыыга дьулуурдаах. Үүм ыйын 27 күнүгэр Дьокуускай-Хагалас трассатыгар уһун дистанцияга буолар марафонна бараары бэлэмнэнэ сылдар. Модуттар марафонец күтөспүт Ион Ионович бу да күрэхтэ ситиһиллээх кэлиэҕэ дьон эрэнэбит, кыайыны баҕарабыт!

Республикаҕа биер бастын уһуньут сүүрээччи буоларынан киэн туттан туран, баҕарабыт, ытык киһибиитигэр саха алмааһыны кытаанах доруобуйаны, дьэ-уот кэргэннин кытта уһун дьоллоох, айымнылаах олоҕу!

Екатерина ЛУКИНОВА, кырайы үөрэтээччи, Модут

(Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр)

АММАҒА АЙАН

Кулун тутар 26 күнүгэр «Сайды» оҕо айымньытын дыэттин педагогтара уонна итиллээччилэрэ төрөппүтү кытта бииргэ үлэлиир «Мы-одна семья» дизайн проект былаанынан, Намнааҕы «Айан-транс» автобуһунан, Сахабыт сиригэр биер историческай сиригэр Амма улууһун Абаҕатыгар баран кэллибит. Музейдарга сылдьан Амма улууһун, бурдук үүннэри, гражданскай сэрэи историяларын билистибит. Улуус үрдүнэн 28 хаан тохтуулаах күөн көрсүү буолбутунан, анардас, Абаҕа 14 сэрэи буолбутун историктар бигэргэтэллэр. Онтон биридэстэрэ Абаҕа кыһыл хаалтыстаах пионердарын хорсун охсуһуулары буолар. Ону тэнэ, Саха сиригэр историятыгар Саһыл-Сыһыы сэрэитэ дьонун миэстэни ылар. Бу кыргыһы туһунан кэпсиир музей оҕо айымньытын дыэттин иһинэн үлэли турар. Оҕолор бу музейы сэргээн көрдүлэр, экскурсовод сийилии кэпсээнин болҕойон иһиттилэр. Ол кэннэ, «Абаҕа» оҕо айымньытын дыэттин үлэһиттэрин кытта уопыт атастастыбыт, куруһуоктар үлэлэрин көрдүбүт, билистибит.

Кэлэр дьылга 2013 сүл олунньу 13 кулун тутар 3 күннэригэр диэри Саһыл-Сыһыы төгүрүктээһингэ геройдуу сэрэилэспитин 90 сыла туолуоҕа. Саһыл-Сыһыыга үбүлүөйүнэн сибээстээн, мемориальнай музей, сэрэи, муустаах осада саҕанааҕы дьэ-уот санаттан чөлүгэр түһэриллэрэ былааннанар уонна кыргыһы панорамата оҕоһулуохтаах.

Онон манньк экскурсиялар оҕолорго сэбиэскэй кэминээҕи пионердар, комсомолецтар геройдуу быһыылары патриотическай тыһыҥна иитиигэ үтүө өйдөбүл, холобур буолар.

Ыраах айанна сырытыннарбыт суоппарбытыгар, биер дойдулаахпыт Охлопков Иннокентий Афанасьевичка улахан махталбытын тирдэбит!

Төрөппүттэр, оҕолор инникитин манньк ытыллар тэрээһиннэргэ, экспедицияларга көхтөөхтүк кыттан иһэргитигэр ыгырабыт!

«Сайды» оҕо айымньытын дыэттин пресс-киинэ, 1-Хомустаах

КЫТЖИГҔА СЫРЫТТЫМ

Кулун тутар 8 күнүгэр мин төрөппүттэрбин кытта Дьокуускай куораттан Кытайга көппүбүт. Биһиги Соҕуруу-Китай муоратыгар баар Хайнань диэн островка тиийэн Санья куорат таһыгар тохтообуспут. Аэропортартыгын тахсыбыппытыгар ип-ити, пальмалар үүнэн турар этилэр, кыһынтан сайынга тиийбиппит. Гидытыттан ыйыппытыгар + 28 кыраадыс диэбитэ. Дьоннор бары шортигынан, майканан сылдыаллар этэ.

Мин манна олус үчүгэйдик сынньаным. Сөгүөлэтим, яхтаҕа олорустум. Араас интэриэһинэй оноруктары көрдүм. Наһаа миннигэс кукуруза сибэитим. Орхидеялары үүннэрэр сирдэригэр бара сылдыбыппыт. Теплица курдук сиргэ элбэх да элбэх орхидея сибэки арааһа барыта баар этэ. Кытайдар орхидеяттан духи, чэй, косметика, сыттаах арыылары, шарфиктары уонна сувенирдары онороллор эбит. Эриэн үөннэр питомниктары көрдүм. Биһиэхэ Хайнань островка баар эриэн үөннэри көрдөрбүттэрэ, представлениеҕа дрессировщик кыра кобра төбөтүн сыллаабыта, эриэн үөнтөн эмтэри, противоядиялары, настойкалары уонна араас маллары онороллорун билим. Кэлэн иһэн Дадунхай диэн бухтаҕа бэйэбит хаалан күүлэйдэбиһиппит, ресторнҕа аһаабыппыт, «Утка по-пекински» сибэиппит. «Центр буддизма Наньшань» диэн сиргэ бара сылдыбыппыт, онно муораҕа 108 митэрэ уһуннаах статуя турар. Эбисийээнэлэр островтарыгар бара сылдыбыппыт. Онно представление көрбүтүм, попугайдары кытта хаартыскаҕа түспүтүм, биер юанны ууммулар төбөбөр кэлэн өр баҕайы харчыны сии-сии олорбута. Представлениеҕа эбисийээнэлэр бэлэспит тэбэллэрин, козаҕа сүктэрэн баран синнигэс мас устун хаамалларын көрбүспүт. Иккис представлениеҕа эбисийээнэлэр күлүүлээх сыанка көрдөрбүттэрэ. Островтарыгар эбисийээнэлэр мээһе киһи аттыгар хаама сылдыаллар. Кинилэри утары харааха көрдөххүнэ, охсуһууга ыгырар курдук өйдүүлэр эбит. Буруй онорбут эбисийээнэлэри хаайы курдукка угаллар, онтуктарыгар икки эбисийээнэ сылдыар этэ. Киэһэ кэлэн пляжка тахсыбыппытыгар дьоннор илиминни сылдыаллар этэ, мин аҕабынан кытта кинилэри кытта балыктаспыппыт. Барар күммүт иннинэ «церемония чаепития» сылдыбыппыт уонна киэһэ пааркаҕа кытайдар тахсан үңкүүлүүлэрин көрбүспүт.

Сөгүөлэтим, яхтаҕа олорустум. Араас интэриэһинэй оноруктары көрдүм. Наһаа миннигэс кукуруза сибэитим. Орхидеялары үүннэрэр сирдэригэр бара сылдыбыппыт. Теплица курдук сиргэ элбэх да элбэх орхидея сибэки арааһа барыта баар этэ. Кытайдар орхидеяттан духи, чэй, косметика, сыттаах арыылары, шарфиктары уонна сувенирдары онороллор эбит. Эриэн үөннэр питомниктары көрдүм. Биһиэхэ Хайнань островка баар эриэн үөннэри көрдөрбүттэрэ, представлениеҕа дрессировщик кыра кобра төбөтүн сыллаабыта, эриэн үөнтөн эмтэри, противоядиялары, настойкалары уонна араас маллары онороллорун билим. Кэлэн иһэн Дадунхай диэн бухтаҕа бэйэбит хаалан күүлэйдэбиһиппит, ресторнҕа аһаабыппыт, «Утка по-пекински» сибэиппит. «Центр буддизма Наньшань» диэн сиргэ бара сылдыбыппыт, онно муораҕа 108 митэрэ уһуннаах статуя турар. Эбисийээнэлэр островтарыгар бара сылдыбыппыт. Онно представление көрбүтүм, попугайдары кытта хаартыскаҕа түспүтүм, биер юанны ууммулар төбөбөр кэлэн өр баҕайы харчыны сии-сии олорбута. Представлениеҕа эбисийээнэлэр бэлэспит тэбэллэрин, козаҕа сүктэрэн баран синнигэс мас устун хаамалларын көрбүспүт. Иккис представлениеҕа эбисийээнэлэр күлүүлээх сыанка көрдөрбүттэрэ. Островтарыгар эбисийээнэлэр мээһе киһи аттыгар хаама сылдыаллар. Кинилэри утары харааха көрдөххүнэ, охсуһууга ыгырар курдук өйдүүлэр эбит. Буруй онорбут эбисийээнэлэри хаайы курдукка угаллар, онтуктарыгар икки эбисийээнэ сылдыар этэ. Киэһэ кэлэн пляжка тахсыбыппытыгар дьоннор илиминни сылдыаллар этэ, мин аҕабынан кытта кинилэри кытта балыктаспыппыт. Барар күммүт иннинэ «церемония чаепития» сылдыбыппыт уонна киэһэ пааркаҕа кытайдар тахсан үңкүүлүүлэрин көрбүспүт.

Нэдиэлэттэн ордук Саньяҕа сылдыан баран, Пекинҕа көппүспүт. Манна циркэҕэ, император кыһыҥгы уонна сайынҥы дыбарыастарыгар, мавзолейга, киин болуоссаттарыгар сылдыбыппыт. Ол кэннэ сарсыардаттан китайскай стена Цзююньгуань диэн миэстэтигэр барбыппыт. Саамай үөһээтигэр тахса сылдыбыппыт, онно миэхэ мэтээл биэрбиттэрэ. Стенаттан кэлэн иһэн, 2008 сыллаахха олимпиада буолбут сиригэр сылдыан «Водный куб» уонна «Птичье гнездо» диэн объектары көрбүспүт. Океанариумга бара сылдыбыппыт. Онно акулалары, араас балыктары уонна саамай соһуйбутум диэн ууттан русалка тахсан биһигини кытта дорооболоспота. Онтукабыт русалка курдук таҥныбыт кыыс эбит. Дьокуускайга кэлэн иһэн Харбинҥа баар хотугу океанариумга сылдыбыппыт. Онно үрүн эһэлэр, пингвиннэр, дельфиннар, бөрөлөр, акулалар, морской котиктар уонна да элбэх кыыл баар этэ.

Мин бу Кытай дойдутугар сылдыбыппыттан наһаа үөрдүм, элбэҕи биллим уонна да өссө араас дойдулары көрүөм дии саньыбын.

Герман ЗАХАРОВ, 3-с кылаас, «Сайды» оҕо айымньытын дыэттин «Эдэр зоолог» куруһуок итиллээччитэ, 1-Хомустаах

Айар кут абыланта

Афанасьева Сардаана – 13 саастаах, 1 Хомустаах орто оскуолатын 7 кылааһын үөрэнээччитэ, «Сайды» оҕо айымньытын дыэттин «Ыллык» оҕо телестудиятыгар дьарыктанар. Кини үчүгэй сценарист уонна доргуучу кулаастаах диктор.

Сардаана иллэнг кэмигэр саамай сөбүлүүр дьарыга кинигэ аабыта. Оскуола уонна нэһилиэк библиотекаларын бастын ааҕааччыта. Ол иһин, Сардаана тыла баай, сатаан санаатын сааһылыыр, хоһуйан суруйарга холоноор. Кулун тутарга «Хотугу сулус» региональной фестивалыга «Литература» номинацияҕа бастаан «Лучший поэт» ааты ылбыта.

Сахам сирэ барахсан киһи

КҮН ТАХСЫЫТА

(Дьүһүйүү)

хоһуйуон тыла татыма бэрт курдук. Бэйэм да сатаан саҥарбат, ситэ хоһуйбат, толору ойуулаабат эбиппин. Сайын... От-мас сийилии ситэр, сиздэрэй сибэки тупсар, сир аһа буһар кэмэ. Бу кэмнэ күн тахсыта оһуобай хартыына буолар эбит.

Тула бастаан уу чуумпу. Күөл кытыгытынааҕы хатыннар нуктуу турбут ууларыттан сэрэнэн-сэрэнэн бастаагы сардананы кытта уһукталлар. Хантан да кэлбит биллибэккэ сөп-сөрүүн тыал хатын сэбирдэхтэрин илибирэтэр, солко киистэлэринэн оонһуур. Сизэркилэ тааһын курдук чуумпурбут эбэ тула өттүн барытын түһэрэ турар, ол онно саатыыр кэриэтэ. Эрдөһит чыгычаахтар биер-биер күннээҕи

тойуктары бастаан кэмчиэрийбитти сэрэнэн, онтон эр ылбытты сагалара чочуллан, хойдон, дорҕооннонон иһэр. Күн сарданата бу көстүүнү «Күүттэртэтим ини, сэгэриэм», - диэбитти өрө таһыстар-тахсан, үрдүккэ көччүө, тэйдэр-тэйн барар.

Ханна эрэ ырых-ыраах дэриэбинэ кытыгытыгар бөтүүк хаһыта иһиллэр. Ону кытта тэнгэ ынах мангырыыр, ыамын көтүтүмээри туһугар эмизыксыыр. Ыттар үрэллэр... мин сайынҥы дэриэбинэм биер күнэ саҕаланар.

Тула өттүм барыта суруллубатах сокуоннаах, кэһиллэбэтэ бириэмэлээх.

Сардаана Афанасьева, 7 кыл.

ДУРДА-ХАХХА КИИИБИТ

Аҕа дьэ кэргэн аҕа баһылыга, ас-танас булааччы, дурда-хааха буолар киһи. Мин аҕам, Охлопков Анатолий Афанасьевич, биһигини ииттэри икки үлэҕэ үлэлиир. Баһаарынай депоҕа уонна өрөбүлүгэр саҥа аһылыбыт «Восток» маҕаһыҥҥа саппаас чаас атылыбыр. Аҕам кыралан уһанар. Миигин эмизэ уһанарга

үөрэтэр уонна биһиги балыкты-ырбытын сөбүлүүбүт.

Иллэнг кэмигэр аҕам нэһилиэк концертыгар кытан, сценкаҕа оонһуур. «Улуу Туймаада» драмаҕа оонньообутун дьон астыммыт. «Оруолун табыллан, үчүгэйдик толордо», -- диэн хайҕаабыттар. Онно мин олус диэн үөрбүтүм, аҕабынан киэн туттубутум. Мин аҕабын

кытта наар биригэ сылдыабын, дьэ таһын, бөх, сыыс хомуйабыт, массыына, свалкаҕа илдьэригитигэр аҕам миэхэ массыына ыгыттарбыта. Кини миигин бары үчүгэйгэ үөрэтэр-такайар. Мин кинини олус күүскэ таптыбын, өрүү аттыбар баар буоллун.

Толя ОХЛОПКОВ, 5-с кылаас үөрэнээччитэ, 1 Хомустаах

МОЯ ЛЮБИМАЯ КОШКА

У меня есть кошка Котя. Она очень любит рыбу и сырое мясо. Она очень любит когда ее гладят по спинке.

Однажды я ей сшила красивое платье и мы участвовали в школьном конкурсе «Кет-шоу»

и получили первое место. Моя Котя очень любит теплоту и ласку. 1 апреля она родила 5 котят. Когда котятам исполнилось по 2 месяца они стали очень подвижными и много баловались. Мы решили их отдать в добрые руки. Я, конечно, очень огорчилась,

не хотела их отдавать. Но самое главное у меня осталась моя Котя. Я очень люблю свою кошечку.

Таня КАЗАРЕНКО, воспитанница телестудии «Саһарҕа», ученица 3 «б» класса ННОШ

МУЖ СААСКЫ СЫНЬАЛАММЫН

Саас халлаан сылыар, күммүт сылаастык чабылыччы тыгар. Чыгычаахтар кэлэннэр чыып-чаап ырыалара үксүүр. Мин сааскы сынньаламмын дьибэр атаарбытым. Күн айы таһырдыа оонньообутум, оҕолору

кытта хаар киһи онорбутум уонна сыыртан салаасканан түспүтүм. Балтыбынаан хаарынан быраха оонньообуспут. Өссө эбэбэр дьэ хомуйарга, иһит сууйарга көмөлөспүтүм. Онон сааскы сынньаламмын

туһалаахтык атаарбытым. Мин саймаархай сааскы кэми олуһун сөбүлүүбүн.

Ангелина ИВАНОВА, «Саһарҕа» телестудия итиллээччитэ, 3 «б» кылаас үөрэнээччитэ

САРДААНА СЫБЭККИ

Биер сайынҥы ылаангы күн үс эдьийдии-балыстыы Катя, Маша, Лиза алааска сибэки хомуйа барбыттар. Тиийэн дуоһуйохтарыгар диэри араас сибэкини хомуйан, букет онорон дьибэлэн иһэн, Лиза уот кыһыл сибэки үүнэн турарын көрбүт. Кыыс олус соһуйбут. Эдьийдэринэн чуһаһаан көрбүттэрэ, үйэлэригэр көрбөтөх сибэкилэрэ эбит. Сибэкини

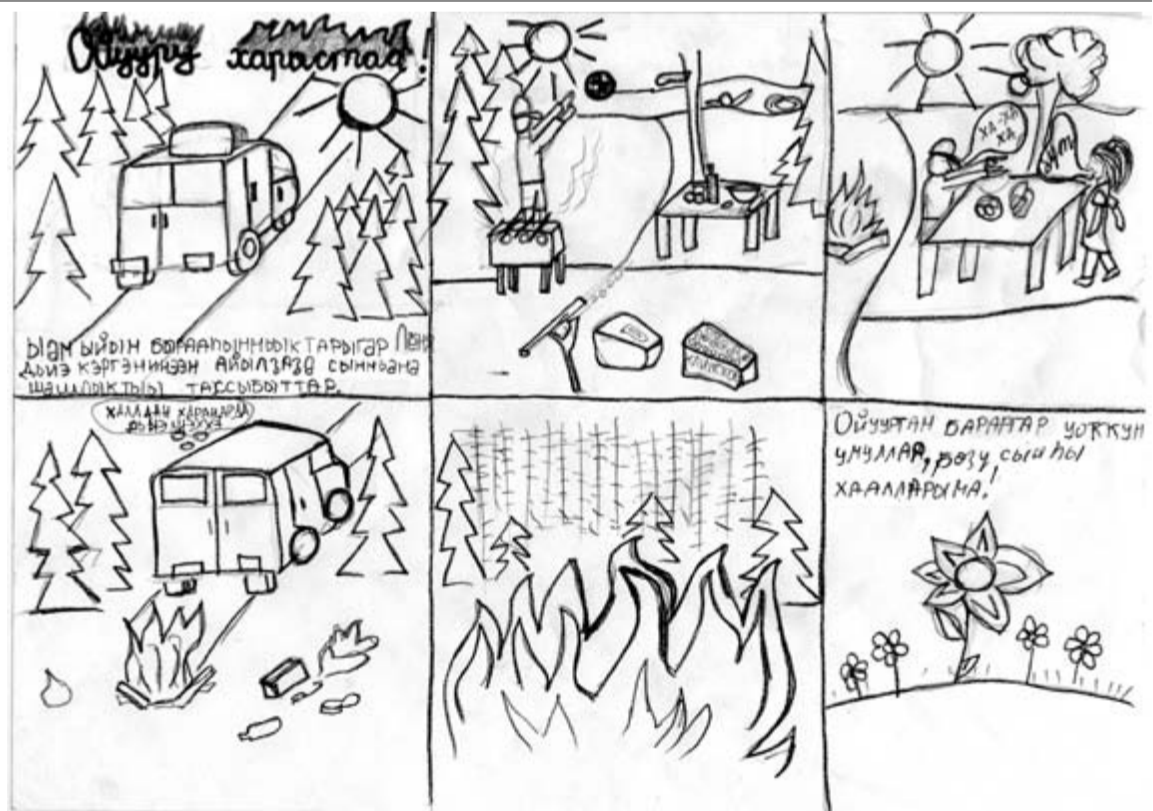
отоһут эмээхсингэ илдьэн, ыйыталаһан, «Сардаана» диэн ааттааһын билбиттэр. Кыргыттар эриэккэс, кыраһаабай сибэкини булан, олус үөрбүттэр уонна ийэлэригэр бэлэхтээри дьибэлэригэр илдьэ барбыттар.

Тиийбиттэригэр ийэлэрэ кыргыттарын бэлэбэр үөрбэтэх. Итиэннэ сэдэх сибэкини үргэбиттэрин, кини «Кыһыл кинигэ» киирэрин туһунан

барытын, сийилии быһааран биэрбит. Кыргыттар аны хаһан да Сардаана сибэкини үргүү суох буолан ийэлэрин уоскуппуттар.

Оҕолоор, сибэкини, оту-маһы, ордук Сардаана сибэкини суолтата суох үргэбэт буолун.

Денис ПРОКОПЬЕВ, 6 кылаас, «Түөлбэ» оҕо киһинин «Эдэр натуралист» куруһуок итиллээччитэ

Эдэр натуралист Эрхан ОБОЕВ, «Түөлбэ» оҕо киһинэ

РЕГИОНАЛЬНАЯ СТРАХОВАЯ КОМПАНИЯ

Как известно, 2012 год будет для нашей Республики очень насыщенным в плане проведения крупных общественно значимых мероприятий. Кроме ожидаемых спортивных мероприятий – Международных Игр «Дети Азии» и форума «Россия – спортивная держава», где РСК «Стерх» высту-

Новая акция от РСК «Стерх»: оформи страховку и выиграй 2-комнатную квартиру в центре столицы!!!

застрахованных клиентов.

В отличие от прошлых лет, а подобные акции РСК «Стерх» успешно практикует с 2006 года, эта акция беспрецедентна. Каждое физическое лицо, житель любого населенного пункта Республики, застраховавший свою недвижимость или домашнее имущество, становится

готовила для своих клиентов еще 29 различных призов: двухкамерный холодильник, плазменный телевизор, цифровая техника, ноутбук, нетбук, iPad 2, сотовые телефоны и прочие необходимые для каждого человека вещи.

Итак, что нужно для того, чтобы стать клиентом компании «Стерх» и в рамках данной акции принять участие в розыгрыше призов? Для этого необходимо обратиться в РСК «Стерх» через филиалы или страховых агентов компании не позднее 30 ноября текущего года, и заключить договор страхования своего имущества сроком на один год с минимальной суммой страхового взноса

1500 рублей. Имущество – это любой объект недвижимости: квартира, хозяйственные постройки, строения, а также домашнее имущество, находящееся в них. Кроме этого, под действие акции подпадают и страхование ответственности за вред, нанесенный имуществу третьим лицам (например, при заливах квартир соседней). Застраховаться в рамках данной акции можно от разных рисков, например от пожара, аварий, противоправных действий 3-их лиц и, что ак-

туально в канун весеннего половодья, стихийных бедствий. С учетом того, что все эти перечисленные риски, особенно пожары и стихийные бедствия, в последнее время явления частые, страховка от компании «Стерх» станет для всех ее обладателей не только пропуском в розыгрыш 2-комнатной квартиры, но и, прежде всего, защитой от неприятностей. Поэтому каждый застраховавшийся, даже в том случае, если фортуна будет не на его стороне, все равно останется в выигрыше, ведь его страховка будет работать целый год.

Сама процедура розыгрыша призов запланирована ориентировочно на 12 декабря 2012 года и будет проведена в прямом телевизионном эфире. Результаты розыгрыша призов будут опубликованы в газетах «Якутск Вечерний» и «Кыым», а также в местной газете.

1. Внимание! В розыгрыше призов принимают участие все страховые полисы, оформленные с 01 января 2012 года и подпадающие под условия акции. Не участвуют в розыгрыше страховые полисы, оформленные в рамках обязательного страхового обеспечения предмета банковского залога или ипотеки. С подробными условиями акции можно ознакомиться в Намском филиале ОАО РСК «Стерх» или на сайте www.rsk-sterh.ru

Адрес филиала:
с.Намцы, ул. Ленина, д. 6, тел. 4-20-41

*С описанием комплекса «Якутск-сити» можно ознакомиться на официальном сайте застройщика по адресу <http://kvartira-ykt.ru/>
Лиц. С.№3893 от 11.10.2005 г.

пает спонсором, Республика отметит юбилей города Якутска и вместе с ним 380-летие вхождения Якутии в состав Российского государства. Будучи предприятием, ориентированным на развитие региона, РСК «Стерх» никогда не остается в стороне от важных для Республики событий, а потому этим юбилейным историческим датам страховщики «Стерха» решили посвятить свою новую акцию по организации массового страхования якутян с розыгрышем призов среди

участником розыгрыша новой двухкомнатной квартиры. Квартира абсолютно новая, располагается в самом центре города Якутска в жилом комплексе класса «премиум» – «Якутск-Сити»*. Этот комплекс располагается на перекрестке улиц Кирова-Лермонтова, напротив Парка культуры и отдыха и уже обрел среди населения известность, как самый высокий в Якутии дом (12-14 этажей). Кроме супер-приза компания «Стерх» при-

готовила для своих клиентов еще 29 различных призов: двухкамерный холодильник, плазменный телевизор, цифровая техника, ноутбук, нетбук, iPad 2, сотовые телефоны и прочие необходимые для каждого человека вещи.

ЫҔЫРЭХ ҦЫПТАР

Күндүтүк саныыр коллегатын, эмп үлэһиттэрин ветеранын **МАРИЯ СПИРИДОНОВНА ИГНАТЬЕВНА** өрөгөйдөөх үбүлүүгүнэн — 75 сааскын туолбут дьоро күнүн үүммүтүнэн ис сүрэхпиттэн эвэрдэлиибит!

Эн 26 сыл устата тубдиспансерга үтүө суобастахтык регистраторунаан, дьуһурунай сиэстэрэнэн үлэлээбитин. Эйигин биһиги үлэтигэр олус эппиэтинэстээх, принципиальной, ыарыһахтарга, үлэһиттэргэ аламаһай, муударай сүбэһит киһи быһытынан өйдүүбүт, саныыбыт. Эн уонча сылы быһа норуот суутугар сэтээтэл эбээһинэһин сүрүн үлэһ таһынан толорбутун, общественной олоххо актыбынай сыһыанын барыта биһиэхэ үтүө өйдөбүлү хаалларар, холобур буолар. Диспансертан уурайан да баран, хас эмэ сыл устата поликлиникага регистраторунаан ис сүрэххиттэн кыһанан туран үлэлээн дьон-сэргэ махтаһын ылбытын.

Ытыктабыллаах Мария Спиридоновна! Баһарабыт Эйиэхэ бу орто дойдуга баар үтүөнү-кэрэни, кырдьары-ыалдьары билиммэт кытаанах санааны, эстибэт эрчими, уостубат уйгуну. Озон, сиэннэрин тапталларыгар уйдаран, чугас дьонун ытыктабылларын алгыстанан этэнгэ сырыт дьэн баһа санаабытын тиэрдэбит.

Улуустааһы киин балыһа администрацията, тубдиспансер коллектива

Күндүтүк саныыр, ытыктыыр, таптыыр эдьийибитин. Нам улууһун балыһатыгар үгүс сылларга энкилэ суох үлэлээбит үлэ ветеранын, күндү киһибитин **МАРИЯ СПИРИДОНОВНА ИГНАТЬЕВНА** 75 сааскын туолбут үбүлүүдээх күнүнэн эвэрдэлиибит, ис сүрэхтэн үөрэн туран сахалыы айхаллыбыты, ураанхайдыы уруйдубут!

Биһиги туспутугар кыһамныын, сылаас сыһыанын, сүбэн-аман, ахсаабат көмөн иһин барһа махтаһытын этэбит. Баһарабыт Эйиэхэ чэгиэн доруубуйаны, оҕолорун, сиэннэрин, аймахтарыгар тапталларынан угуттаммыт нус-хас олоһу, уһун үйэни, уйгуну-бийаны.

Эвэрдэни кытта Юшковтар, Харитоновтар, Парниковтар, Алексеевтар

Дорогую любимую жену, маму, бабушку **ЛЮДМИЛУ ГЕОРГИЕВНУ ГАВРИЛЛЕВУ** с 60-летним юбилеем!

От всей души желаем
Счастья и тепла без края,
Чтоб удачи наполняли
Ярким светом Вашу жизнь,
Чтобы сердце звонко пело,
Чтобы в радость было дело,
Светлых дней, событий ярких.
И чтобы Вас не покидали
Сила, бодрость, оптимизм!

С наилучшими пожеланиями любящие Вас муж, сыновья, внуки, невестки

«Бастың суоппар» конкурс

Муус устар 19 күнүгэр И.С. Гаврильев аатынан Нам орто оскуолатыгар, бу оскуола массынааны ытыгы кылааһын үрэн-нээччилэрин уонна 2 №-дээх профлией студ-

ОСКУОЛАТТАН — ПРАВАЛААХ

суоттааһынга уонна массына ытыгыга куоталастылар. Кыргызтарга 1 миэстэни НСП-1 11-с

олуо. Билигин техника үйэтигэр ыал аайы массына баар, онон оҕолор права ылыахтарын баһараллар. Ол иһин бу күрэхтэһини ГАИ-ны кытта сыл аайы ытыгыт. Сүрүн болдомтону суол быраабылаларын үрэтэллэригэр уурабыт. Холобур, оҕолор массынааны үчүгэйдик ытыталар эрээри, быраабыланы билбэттэр. Бу конкурс оҕолорго права ытыгыгар туһалаах буолар».

2 №-дээх лицей вождениёфа инструктора П.Е. Софронов иһитиннэрибитинэн, быйыл саастарын сиппит оҕолору аҕалбатахтар, лицей аатыттан 1 Хомустаах оскуолатын үс кыһа кыттар. Бу оскуолаттан 5 оҕо үрэммиттэн икки 18-рын туолбут оҕо номноо права ылбыттар. Лицей инструктордара баһалаах дьону нэһиликтэргэ тиийэн үрэтэллэр.

Билигин РОСТО-да массына ытыгарга үрэнэргэ 14,5 тыһ. солк. төлүүгүн. Онтон оскуолага буор-босхо үрэтэллэр уонна оскуоланы бүтэрэн баралларыгар массына ытыгар дастабырыанна-лаах буолар. Бу үрэтэти оҕолорго массынааны баһылылларыгар, кэлин суоппар идэлээх да буолалларыгар туһалаах.

В. РЫКУНОВА

деннарын икки ардыларыгар «Бастың суоппар» дьэн конкурс ытылынна. Бу конкурска 10-11 кылаас үрэнэччилэрэ, профлией аатыттан 1 Хомустаах орто оскуолатын 11 кылааһыгар үрэнэр 3 кыыс кытынна. Конкурс оскуола «Автодело» предмет учуутала В.С. Новгородов, 2 №-дээх профлией массынааны ытыгыга инструктора П.Е. Софронов, ГАИ пропагандаҕа инспектора О.А. Павлова иилээн-саһалаан ытытылар. Конкурска оҕолор суол быраабыланы

кылааһын үрэнэччитэ Жэня Кузьмина, уолаттарга 1 миэстэни эмиэ бу оскуола 11-с кылааһын үрэнэччитэ Юра Румянцев ыллылар.

Суоппардары бэлэмниир учуутал В.С. Новгородов бу конкурс туһунан манньк кэпсээт: «Манньк конкурс биһиги оскуолабытыгар сыл аайы ытытылар, «Автодело» предметкэ үрэнэр оҕолор кытталлар. Быйыл профлией уонна оскуолабыт оҕолорун икки ардыгар ытытыбыт, эһиил куоракка күрэхтэһэрбит бу-

центр бытовых услуг Центральная баня с. Намцы

БАНЯ

Режим работы:
ср, чт, пт, сб, вс - с 11:00 до 21:00 (касса раб. до 20:00)

Цена билета:
в будние дни - взрослым 130 руб., детям 70 руб. дошкольн. 35 руб. льготникам (ветераны ВОВ и тыла, инвалиды I, II группы, матери-героини, почетные граждане с. Намцы) 80 руб.
в выходные - взрослым 150 руб., детям 75, дошкольн. 35 руб., льготникам 100 руб.

ПРАЧЕЧНАЯ
работает по режиму бани
Прейскурант:
белье, кг - 50 руб., одеяло - от 150 руб., куртка - от 200 руб., чехол на диван - 300 руб., чехол автокресел - 300 руб., спецодежда - 500 руб. (с комбинизоном),

САЛОН-ПАРИКМАХЕРСКАЯ
работает по режиму бани
стрижка жен. - 300 руб., стрижка муж. - 250 руб., покраска - 200 руб., хим. завивка - от 400 руб. и т.д.
прокальвание ушей - 500 руб.
наращивание ресниц - от 700 руб.
маникюр простой - 300 руб.

ЧИСТОТА - ЗАЛОГ ЗДОРОВЬЯ, КРАСОТА - ЗАЛОГ УСПЕХА

Контактные тел.: баня - 8-924-366-0697
прачечная - 8-924-867-1198
парикмахерская - 8-924-867-1936
мастер-универсал - 8-924-170-9398

В летнее время баня работает!

ОКНА ДВЕРИ

• Доставка и установка
пластиковых окон
стандартных размеров и на
заказ, жалюзи вертикальные,
быстрые сроки изготовления

• Межкомнатные и входные
двери

• Доставка любых
стройматериалов на заказ

8-924-469-22-28

с. Намцы, ул. Ст. Платонова, 11

Государственное бюджетное учреждение Республики Саха (Якутия) «Горно-геологический техникум» объявляет набор на 2012-2013 учебный год по следующим специальностям и профессиям:

№	Код	Наименование	Срок обучения	Вступительные экзамены
1	120101	Прикладная геодезия	2 года 10 мес.	Результаты ЕГЭ (математика, русский язык)
2	130403	Маркшейдерское дело	2 года 10 мес.	Результаты ЕГЭ (математика, русский язык)
3	230701	Прикладная информатика (для горной промышленности и геологии)	2 года 10 мес.	Результаты ЕГЭ (математика, русский язык)
4	130405.01	Горнорабочий на подземных работах	10 мес.	Собеседование
5	150709.02	Сварщик (электросварочные и газосварочные работы)	10 мес.	Собеседование
6	130404.01	Машинист на открытых горных работах	10 мес.	Собеседование

Прием документов начинается с 01.06.2012 г. по 20.08.2012 г. по адресу:

- 678720, Томпонский район, п. Хандыга, ул. Кычкина, д. 4.
  - Штаб приемной комиссии в г. Якутске.
- Предоставляется общежитие для сдачи вступительных экзаменов в п. Хандыга. Можно доехать по маршруту: Якутск — Хандыга на такси, ежедневно.

Справки по тел. 8(41153) 42822, 8(41153) 43374
на сайте: www.ggt-khandyga.hutl.ru

СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаете запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилей? Нет ничего проще — позвоните по телефону **42-9-48, 89243660623, 89141077316.**

Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

ИП «Замятин А.Т.»

26 мая

ХОЗЯЙСТВЕННЫЙ МАГАЗИН «ТАМЕР»

объявляет выезд на весеннюю Ярмарку

В продаже: бочки, шланги, ведра, грабли, распылители, тачки и многое другое.

99р.

495р.

1350р.

195р.

65р.

Принимаем предварительные заказы по тел. 32-09-13, 8-914-105-63-64

БИЛЛЭРИИЛЭР

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ УЛУУС ОЛОХТООХТОРО!

Мэлдьи ыраас ууну биһигиттэн атыылаһаахха сөп. Ону таһынан атыыга бааллар механической помпалар, электрической кулердар. Сакааһынан аҕалабыт. Кирдээх, саһарбыт уонна хайдылаах баллоннары төттөрү ылбаһыт.

Аппааны бөһ., Лена уул. 16-та. Дьиэбэ илдьэн биэрэбит.

Тел. 8914-300-11-70 уонна 23-3-21.

ЫРААС УУНУ ИЙЭН — ЧӨЛ ТУРУКТАНЫАН!

Намский участок Энергосбыта напоминает, что согласно ч. 1 ст. 155 ЖК РФ оплата за потребленную электроэнергию должна производиться ежемесячно. Во избежание ограничений потребления электроэнергии просим оплатить задолженность в кратчайшие сроки. Также напоминаем о том, что **АКЦИЯ «УДАЧНЫЙ ПЛАТЕЖ»** среди добросовестных плательщиков, оплачивающих ежемесячно, продолжается.

Тел. 41-9-79

Көһнөрүү

«Энсиэли» хаһыат муус устар 7 к. №-гэр «Извещение» диэн биллэриигэ «Ленский наслег», с. Намцы, ул. Салбанская, 21» диэн онугар «Салбанская, 2Г» диэн көһнөрөн ааҕаргытыгар.

Редакция

Иван Семенович Гаврильев аатынан 1 №-дээх Нам орто оскуолата ыам ыйын 26 күнүгэр күнүс 14.00 чаастан 1972, 1982, 1987, 1992 юбилейнай сыллаах выпускниктары көлүөнэлэр көрсүһүлэригэр ыгырар. Выпускниктар хаартыскаларгытын, ахтыларгытын илдьэ кэлэбит.

2002 с., үчүгэй туруктаах «Волга-2» а/м атылыбын, гааһынан, бензининэн барар, инжекторнай, өнгө үрүн көмүстүнү. Атылылар сыаната — 150 тыһ. солк.

Тел. 89241734544, 41-4-67

Продаю УРАЛ-375 Лесовоз, МТЗ-82 с куном и прицепом самосвал.

Тел. 89245683262

Продается недостроенный 2-хэтажный частный дом с гаражом по ул. Ленская.

Тел. 89644224795

Хатырык нэһилиэгэр 4 хоһоох благоустроенной таас дьиэ атылылар.

Тел. 89142898042, 27-2-90

Хатырык нэһилиэгэр нирэйдээх эдэр ынахтар атылыналлар.

Тел. 89841147312, 27-2-94

Услуги грузовой иномарки по селу, по городу.

Тел. 89841160270, 89243661967

Михайлов Михаил Николаевич аатыгар 007887 №-дээх пенсионнай киниискэ сүппүтүнэн дьингэ суоһунан аабыллар.

Считать недействительным утерянное водительское удостоверение, выданное 02.12.10 г. серии 144 М № 639754 на имя Харитонова Константина Михайловича

ИДЬУО ИИТИННЭРЭР

СААНАН ЫТЫЛААБЫТ

Ыам ыйын 18 к. Нам с. олохтооҕо гр-ка Я. муус устар 15 к. гр. Ф.-ны өлөрбүтүн туһунан буруйун билинэн кэлбит. Ыам ыйын 14 к. Хамаҕатта олохтооҕо гр-ка Н. биллэрбитинэн кини дьиэтин таһыгар от умайбыт. Ыам ыйын 13 к. Түбэ олохтооҕо гр-ка Д. эмтэн сүһүрбүт. Ыам ыйын 14 к. Нам с. олохтооҕо гр-ка К. биллэрбитинэн кини дьиэтигэр биллибэт дьон көңүлэ суох кириэн олоһуруттар, кинилэри кытта көрүүтэ-истиитэ суох кыра оҕо баар. Нэдиэлэ устата Нам селотугар дьиэ туннугун алдыаппыттарын туһунан 4 биллэри кирибит. Ыам ыйын 17 к. Искра баһылыга биллэрбитинэн гр. С. итирик туруктаах сылдьан булт саатынан бэрээдэгэ суох нэһилиэк иһигэр ытылаабыт. ГАИ 504 транспорты бэрэбиэркэлээбит, 85 боротокуол толорбут, 4 итирик суоппар тутуллубут, стоянкаҕа 6 массына туруоруллубут, 2 материальной суол быһылаана тахсыбыт.

« ЫЙЫТ — ХОРУЙДУУБУТ »

тел. 41-3-32, 41-4-96

Мария Иванова, 1 Хомустаах нэһилиэгин олохтооҕо:

- УЗИ-га түһээрибин оройун киинигэр үстэ кэлэ сырыттым, түһэрэр врач суох, «уурайбыта» дииллэр. УЗИ-га хаһан түһэрэр буолаллар. Биһиги эрэи көрдүбүт.

Ньургуйна Витальевна Яковлева, Нам улуһун кылаабынай бырааһын солбуйааччыта:

- УЗИ-га түһэрэр быраас терапевт сертификаттаах буолан, быстах көмгэ Үөдэй участкавай балыһаһыгар (Үөдэй участкавай балыһаһыгар быраас суох буолан) үлэли барбыта. Ол иһин, ити аппарака профессиональнай бөлэмнээх акушер-гинеколог быраастар графигынан амбулаторнай ыарыһахтары дьахтар консультациятыгар түһэрэллэр. Онтон атын ыарыһахтары (медосмотр барааччылары, стационарнай ыарыһахтары) графигынан стационарга түһэрэллэр. Сотору кэминэн бу бопһууос быһаарыллыа.

Бэлэмнээтэ М. ПЕТРОВА

САХА САҢА СЫЛЫНАН! (Ньукуолун буолбатах)

Муус устар бүттэ! Саха сирин үрдүнэн барыгынан 2011 сыллаахха тонмут муус уһунна. Эргэ дьыл мууһа дьэ барда. Саҥа Ый, 22-с маайга дьэ табыста. 2012 сыл Бастакы күнэ дьэ буолла. Халлаантан Ыам ыйа дьэ үүннө! Балык ыама, ынах ыама, сылгы ыама, бырдах ыама күөх маайга дьэ кэлэр! Тахсан көрүн, тула күөх маай. Бу иннинэ, маҥан маайы (1 мая хаардаах) «күөх маай» диэн айхаллаабыттар. Дьэ, дьиннээх **Күөх Маайы** уруйдаан-айхаллаан, сиргитин-уоккутун, эбэтитин дьэ тахсан аһатын!

Сахаҕа, Саҥа Сыл Ааһыта Дьэ Саҕаланна, Саҥа 2012 Сыл Дьэ Кэллэ!

НАМ СИРИН САХАЛАРЫН БАРЫГЫТЫН, САХА СИРИГЭР САҢА СЫЛ КЭЛБИТИНЭН ЭБЭРДЭЛИИБИН!

Үлэбит үптөннүн, хамнаскыт халыһаатын, табыллыгыт таарыйдын, тапсыгыт табыстын, тапталгыт таба тайаннын! Үрүн Үйээнниин Үөрдүһүн Үрдүккэ Үтүллүгү! Үөрүн-Көтүн! Үтүөрүгү! Үтүө Буоллуг!

ХАРАТААЛА

Күндү, таптыр кэргэним, аҕабыт, эһээбит, коммунистическай үлэ удариһа, үлэ ветерана, улуус Ытык киһитэ ПАВЛОВ Семен Алексеевич уһун, ыарахан ыарыһтан 65 сааһыгар күн сириттэн барытын бары аймахтарыгар, билэр дьонугар диригини курутууһун туран иһитиннэрэбит. Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ	Биригэ үлэлиир коллегаларытыгар, Маймаҕа ФП сәбиэдиссәйгэр Павлов Ньургун Семеновичка, Хатырыктаабы участкавай балыһа «Суһал көмө» суоппарыгар Павлов Алексей Дмитриевичка таптыр аҕалара, эһээлэрэ ПАВЛОВ Семен Алексеевич ыарахан ыарыһтан күн сириттэн барытынан дириг кутурбаммытын тизрэдэбит. Хатырыктаабы участкавай балыһа коллектива
Күндү балтыбар, эдьийитигэр Павлова Татьяна Дмитриевнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр таптыр кэргэнэ, аҕалара, эһээлэрэ, үлэ ветерана, улуус Ытык киһитэ ПАВЛОВ Семен Алексеевич уһун, ыарахан ыарыһтан күн сириттэн барытынан дириг кутурбаммытын тизрэдэбит. Аймахтара Лазаревтар, Т.И. Чекурова	Чугас доһотторбутугар, ыалларбытыгар Марина Егоровна, Михаил Петрович Сивцевтерэ, Валентина Петровна, Семен Кириллович Бобровтарга кинилэр таптыр убайдара СИВЦЕВ Василий Петрович соһуччу ыалдьан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тизрэдэбит. Ыалларгыт Дмитриевтар
Күндүгү саньыр эдьийитигэр Павлова Татьяна Дмитриевнаҕа, уолаттарыгар, кийииттиригэр, сиэннэригэр кэргэнэ, аҕалара, эһээлэрэ ПАВЛОВ Семен Алексеевич күн сириттэн барытынан дириг кутурбаммытын тизрэдэбит. хомолтобутун биллэрэбит. Арбынтан балгыгыт Рената уонна кини дьыа кэргэттэрэ	Ытыктыр эдьийитигэр Ершова Айтиалина Алексеевнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр тапталлаах кэргэнэ, аҕалара, эһээлэрэ ЕРШОВ Василий Ильич уһун, ыарахан ыарыһтан күн сириттэн барытынан дириг кутурбаммытын тизрэдэбит. Хатырыктан Поповтар, Намтан Поповтар, Винокуровтар
Үлэ ветерана, улуус Ытык киһитэ, ер сыларга М.К. Аммосов аатынан совхоз чемпион тракториһа ПАВЛОВ Семен Алексеевич уһун, ыарахан ыарыһтан күн сириттэн барытынан кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тизрэдэбит. «Маймаҕа нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, депутаттара, ветеран сәбиэтэ	ОдьКХ үлэһитэ СИВЦЕВ Савва Русланович уһун, ыарахан ыарыһтан эдэр сааһыгар күн сириттэн барытынан биригэ төрөөбүттэригэр, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тизрэдэбит. «Маймаҕа нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, депутаттара, ветеран сәбиэтэ
Күндү дьоммутугар, Маймаҕа олохтооһторугар, эдьийитигэр Павлова Татьяна Дмитриевнаҕа, кини дьыа кэргэнигэр, чугас аймахтарыгар тапталлаах кэргэнэ, аҕалара, эһээлэрэ ПАВЛОВ Семен Алексеевич уһун, ыарахан ыарыһтан күн сириттэн суох буолбутунан дириг кутурбаммытын тизрэдэбит. Фрунзеттан Ивановтар	«Намкоммунтеплогэнерго» ААО администрацията, профкома «Хоту» производственной участкаст Маймаҕа оҕо саадын машинист-көчөгара СИВЦЕВ Савва Русланович ыалдьан күн сириттэн барытынан бары аймахтарыгар дириг кутурбанарын тизрэдэллэр.
Улууһаагы киин балыһа администрацията, профсоюзнай комитетта Хатырык участкавай балыһаны коллектива Маймаҕа фельдшерскэй пуунун сәбиэдиссәйгэр Павлов Ньургун Семеновичка тапталлаах аҕата ПАВЛОВ Семен Алексеевич уһун, ыарахан ыарыһтан күн сириттэн барытынан дириг кутурбаммытын тизрэдэбит.	«Намкоммунтеплогэнерго» ААО Хатырыктаабы олох-дьаһах коммунальнай хаһаайыстыба үлэһиттэрэ, биригэ үлэлиир табаарыстара Маймаҕа оҕо саадын машинист-көчөгара СИВЦЕВ Савва Русланович олохтон өлөн туораабытынан эдьийдэригэр, убайдарыгар, балыстарыгар, бырааттарыгар дириг кутурбанарын тизрэдэллэр.

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЪАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496; бухгалтерия — 41141; факс — 41141; редакционной- издательской ситим — 41332

Төрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информациялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулууһа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — ПИ №ТУ14-0216.

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэһитин, дьыбэит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа кирибит суруктар төһөнөрүлүбөттөр. Автор этэрэ хаһыат санаагынын мэлдьи биир буолбат.

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуһун хаһыата.

678380, Саха Республиката, Нам улуһа, Нам сэл., Заложной уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат

РИС талылынна, таһылынна уонна бэчээттир сыһар бэчээттэннэ. Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. N4 Формата А3. Кээмэйэ 1,5 бэчээт. лисс Көһүл сыананан атылылар Индекс — 54889. Тираһа — 2257 Бэчээккэ илии баттанытын графига — 12:00 ч. 22.05.2012 с. Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 22.05.2012 с.